

Rondingen

ANET SCHOLMA

Of je een grasveld nou vlak of glooiend maakt, een haag waterpas en strak scheert of er wulpse rondingen in knipt, er is geen goed of fout. Het hangt van de omstandigheden af en wat in een bepaalde situatie de beste keuze lijkt. Natuurlijk speelt persoonlijke voorkeur ook een rol.

Glooiend gras Over het algemeen ben ik een warm voorstander van vlak gras en waterpas geschoren hagen. Een vlak liggend grasveld is bijvoorbeeld praktisch: op een horizontaal veld voetbalt het nu eenmaal beter dan op een helling. Ook geeft een vlak gazon rust en laat het meestal de ruimte groter lijken. Toch zijn er genoeg situaties te bedenken waarin grasglooiingen een betere keus zijn. Een belangrijk voordeel van een grasheuvel kan zijn dat een deel van de ruimte erachter aan het zicht onttrokken wordt. Als die ruimte bestraat is betekent dat dat die bestrating niet zichtbaar is en minder zichtbare steen levert een groener beeld op. De ruimte lijkt groener dan ze in werkelijkheid is. Er is geen opgaande beplanting nodig, slechts een met gras begroeide grondsculptuur bereikt dat effect. Op die manier is de grasheuvel een architectonisch middel, een manier om de ruimte in te delen en vorm te geven.

Zo kan een grasheuvel ook heel geschikt zijn om een oprit of toegangspad

Anet Scholma is tuin- en landschapsarchitect bij Buro Mien Ruys in Amsterdam

Bestrating valt weg achter grasglooiingen

FOTO: ANET SCHOLMA

omheen te laten buigen. De heuvel begeleidt de rijroute als het ware terwijl de bestrating van het pad erachter uit het zicht verdwijnt. Een bijkomend voordeel is dat rechtdoor rijden over het gras of de bochten afsnijden – en zo het gras kapot rijden – ontmoedigd wordt. Hetzelfde principe kan gebruikt worden om de tuin van de straat af te schermen. Grasglooiingen kunnen er op die manier voor zorgen dat de straat niet meer zichtbaar is maar het groen van de tuin van de overburen wel. Zo lijkt het alsof het groen van de buurtuin bij je eigen tuin hoort en wanneer niet duidelijk is waar de tuin ophoudt omdat de grens geen nadruk krijgt, lijkt de tuin altijd groter. Realiseer je wel dat voor natuurlijk ogende grasglooiingen vrij veel ruimte nodig is. Een te steile helling ziet er onnatuurlijk uit, is lastig te maaien en is bovendien gevoeliger voor verdroging.

Maak een helling daarom niet steiler dan 1:3, dat wil zeggen dat voor een heuvelhoogte van 1 meter een strook van 3 meter breed nodig is. Een ronde heuvel met een afgevlakte bovenzijde van 1 meter hoog heeft dan ook een diameter van ruim 6 meter.

Graskegels Steilere hellingen zijn dus onnatuurlijker maar dat kan natuurlijk een bewuste keuze zijn. De rondingen worden dan meer objecten in de ruimte. Het is maar net welk effect je bereiken wilt. Op een terrein bij een school, waar ons bureau een ontwerp voor maakte, liggen in het grote grasveld een aantal grote strakke graskegels, gemaaide grondsculpturen in de ruimte. Aan de bovenzijde zijn ze hol als een krater, zodat verscholen zitplekken zijn ontstaan. Behalve binnenin kunnen studenten rondom tegen de helling op het gras liggen. Er is altijd een zijde die

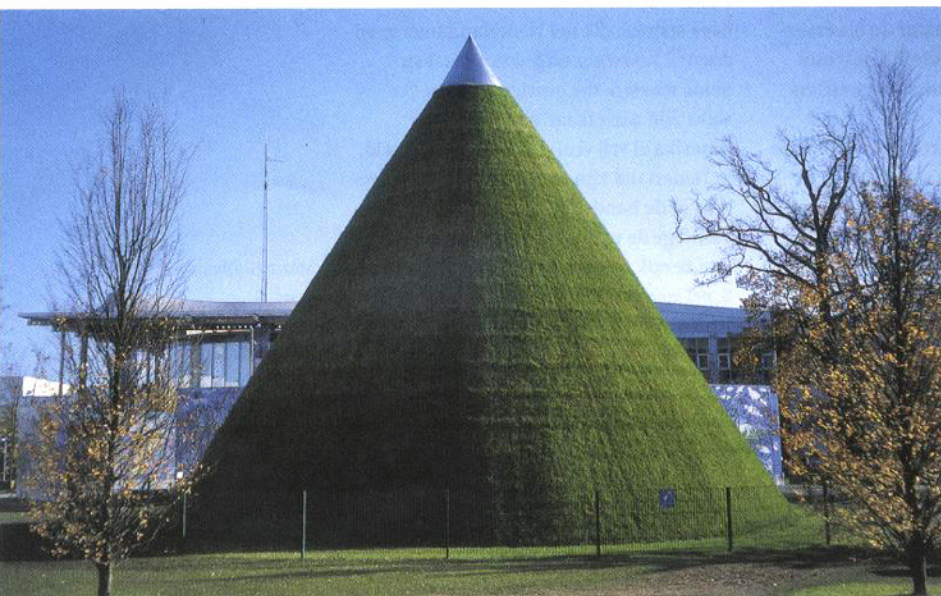

FOTO: ANET SCHOLMA

FOTO: HANS VELDHORN

Boven: Graskegels in het gazon bij een school

Links: Steile graskegel op de Expo in Hannover. De zoden zijn stevig verankerd

in de zon ligt en de grondwal geeft automatisch beschutting.

Dit idee werd eigenlijk uit nood geboren en zoals zo vaak had het met geld te maken. Uit de bouwput van de school kwam licht verontreinigde grond vrij, zogenaamde grijze grond. Afvoeren kan alleen tegen hoge stortkosten en daarvoor was in het beperkte budget geen ruimte. Verwerken op eigen terrein mag wel. Vandaar.

Hoe steiler de helling is, hoe lastiger het onderhoud. Zo werd een jaar of tien geleden bij een uitbreiding van Madurodam een steile grasdijk aangelegd als begrenzing van het park. Té steil, zo bleek al snel. Bij hevige regenval bleek het steile talud onvolgende stevig en maaien was een wekelijks terugkerende crime. Inmiddels is het gras vervangen door kunstgras.

Geknipte wolk In plaats van gras, kan ook beplanting in wulpse rondingen geknipt en geschoren worden. Het idee dat zulke rondingen knippen makkelijker is dan een heg strak waterpas scheren is beslist een vergissing. Het waterpas knippen van hagen is al een secure bezigheid, het knippen van rondingen vraagt nog veel meer geduld en precisie. De inspanningen worden dan echter wel beloond met verrassende resultaten. Een bekend voorbeeld is de wolkenhaag van kunstig in elkaar overlopende buxusbollen, die Jacques Wirtz in zijn privé-tuin knipte aan weerszijden van een pad door de boomgaard. Een dergelijke wolkenhaag is geen rustige achtergrond voor een border, waarvoor hagen vaak gebruikt worden, want eigenlijk zou de borderbeplanting met bloemen afbreuk doen aan het effect van de

FOTO: ROSE, MARIE GEERTSEN

geknipte vormen. In plaats van een border als object voor een rustig decor is het decor zelf object geworden. In de tuin van museum Buitenplaats in Eelde, een ontwerp van Copijn, zijn ook prachtige voorbeelden te vinden van geschoren bollen en rupsen van *Buxus*. De geknipte vormen zijn bijna een tuin op zich. Wie opziet tegen het werk moet tegelijkertijd bedenken dat het weliswaar een hele klus is maar een klus die slechts een maal per jaar hoeft te worden uitgevoerd. Zelf ben ik een luie tuinier, maar knippen vind ik leuk. Dat knippen is tenslotte toch ook weer vormgeven en ik kan zo genieten van het resultaat. Voor de knipklus verzamel ik moed, ik doe het op mijn gemak en verheug mij er al knippend op dat ik de rest van de zomer luiierend kan doorbrengen. ■

Strakke wand met geschulpte bovenzijde. *Jardin Plume, Normandië*

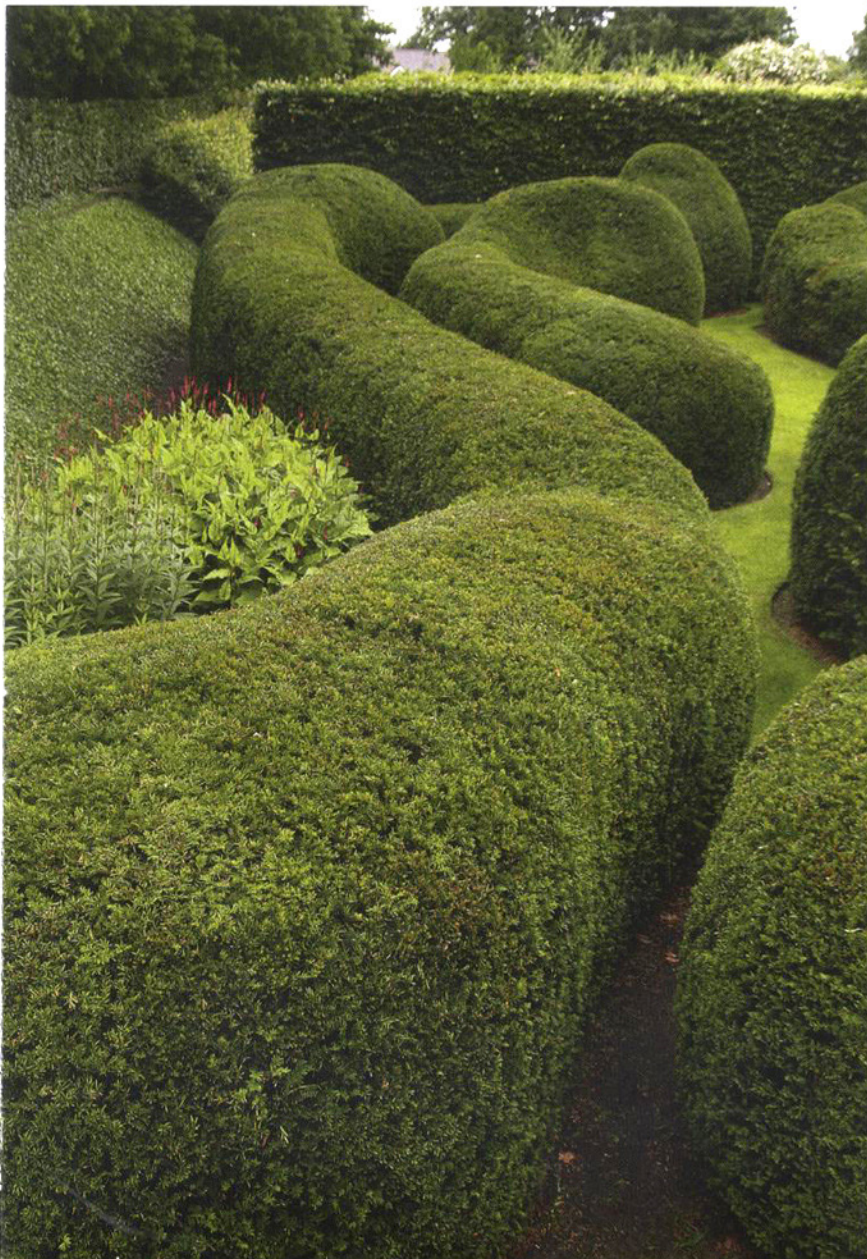

FOTO: ANET SCHOLMA

Links: Slingerende *Taxusrups* in de tuin van Museum de Buitenplaats

Onder: *Buxuswolken* in de tuin van Jacques Wirtz

